

Klimaateffect fiscale maatregelen

Op de fiscale maatregelenlijst staan een aantal fiscale maatregelen die de uitstoot van CO2 direct (bijvoorbeeld via de CO2-heffing) of indirect (bijvoorbeeld via de energiebelasting of autobelastingen) beprijsd. Beprijzing is naast normeren en subsidiëren een van de hoofdinstrumenten van het klimaatbeleid om CO2-reductie te realiseren. In aanvulling op de budgettaire reeksen, is daarom in onderstaande tabel per maatregel een kwalitatieve inschatting van het klimaateffect opgenomen (zie ook legenda aan het eind). Het gaat hierbij om de CO2-reductie in Nederland, exclusief evt. weglek naar het buitenland (de mondiale CO2-reductie kan hierdoor lager uitvallen). De maatregelen gericht op luchtvaart hebben wel een reductie-effect, maar dit telt in de klimaatboekhouding niet mee in de Nederlandse emissiecijfers.

Het gaat nadrukkelijk om een ruwe indicatie: door interactie-effecten met ander beleid kan de afzonderlijke CO2-reductie lager uitvallen. Daarnaast is het effect afhankelijk van de maatvoering. Bij een andere maatvoering kan het CO2-effect dus hoger of lager uitvallen dan in onderstaande tabel is weergegeven. Veel van de fiscale klimaatmaatregelen uit de lijst zijn nader uitgewerkt in het IBO Klimaat en het studiegroeprapport "Bestemming Parijs: wegwijzer voor klimaatkeuzes 2030, 2050".

In deze rapporten wordt geschetst hoe deze maatregelen (kunnen) passen in een bredere beleidsmix en wordt ook ingegaan op andere relevante beleidsoverwegingen zoals de lasteneffecten voor burgers/bedrijven en de mogelijke nadelige gevolgen voor de concurrentiepositie van bedrijven met risico op weglek van de CO2-reductie naar het buitenland.

Tabel 1 – kwalitatieve inschatting klimaateffect maatregelen ombuigingslijst

Maatregel	Kwalitatieve inschatting klimaateffect NL
Invoeren consumptiebelasting vlees	LT
Horizon CO2-heffing industrie verlengen: Netto 0 in 2038	LT
Nationaal afschaffen fiscale fossiele vrijstellingen op niet-energetisch gebruik van aardgas en minerale oliën	+++ (groot weglekrisico)
Circulaire plastic heffing	+
Nox-heffing industrie	0/+
Vervallen dispensatierechten afvalverbranding in de CO2-heffing	+
Verhogen afvalstoffenbelasting met 10%	+
Opt-in EU ETS 1 van afvalverbrandingsinstallaties en lachgas uitstoot	+
Brede opt-in ETS2 voor alle fossiele brandstoffen.	++
Verhogen minimum CO2-prijs voor elektriciteitsopwekking en CO2-heffing industrie in 2030	0
Tarieven energiebelasting aardgas en elektriciteit aanpassen naar CO2-intensiteit	++
Minder degressiviteit energiebelasting	++ (3e en 4e schijf)
Afschaffen vrijstelling voor metallurgische en mineralogische procedés in de energiebelasting	0/+
Beperken inputvrijstelling energiebelasting aardgas	++
Afschaffen verlaagd energiebelastingtarief glastuinbouw	++
Introductie emissiebelasting glastuinbouw	++
Afschaffen vrijstelling dual en non-energetisch gebruik kolen (kolenbelasting)	0
Introductie van een apart energiebelastingtarief voor waterstof	+
Aanscherping CO2-heffing industrie: 2 / 4 Mton extra reductie t.o.v. Voorjaarsnota 2023	+++
Afschaffen verlaagd tarief bestelauto ondernemers in de motorrijtuigenbelasting	+
Verhogen dieseltol motorrijtuigenbelasting	0
Afschaffen kwart- en halftarieven in de motorrijtuigenbelasting	0/+
Afschaffen vrijstelling motorrijtuigenbelasting voor taxi of OV	0

Afschaffen vrijstelling motorrijtuigenbelasting voor voertuigen ouder dan 40 jaar	0
Afschaffen vrijstellingen motorrijtuigenbelasting voor bijzondere voertuigen	0
Progressiever tarief in de motorrijtuigenbelasting, zodat voor zwaardere auto's, onder andere SUV's een hoger tarief moet worden betaald	0/+
40% korting in de motorrijtuigenbelasting voor emissievrije auto's in de periode 2026-2030	+
Bpm-verhoging van 100% vanaf 2025 voor personenauto's met verbrandingsmotor	++
Bpm-verhoging van 100% vanaf 2025 voor bestelauto's met verbrandingsmotor	+
Afschaffen teruggaafregelingen bpm	0
Hervormen grondslag bpm naar gewicht	-
Bpm-tarieven PHEV verhogen	0
Verlagen van de onbelaste kilometervergoeding woon-werkverkeer naar € 0,12	+
Afschaffen onbelaste reiskostenvergoeding voor woon-werkverkeer	
Vrachtwagenheffing uitbreiden naar alle wegen	+
Verhoging gemiddeld tarief vrachtwagenheffing naar 30 cent/km (in prijzen 2019)	+
Gecombineerde uitbreiding van de vrachtwagenheffing naar alle wegen en tariefstijging naar gemiddeld 30 cent/km	+
Wegenvignet voor bestel- en personenauto's introduceren	+
Afschaffen terugsluis vrachtwagenheffing	-
Differentiatie tarief vliegbelasting naar vluchtafstand (laag)	++
Differentiatie tarief vliegbelasting naar vluchtafstand (hoog)	+++
Transferpassagiers in de vliegbelasting betrekken (laag tarief)	++
Transferpassagiers in de vliegbelasting betrekken (hoog tarief)	++
Gewichtsgrens vliegbelasting van 8.616 kg naar 5.700 kg verlagen om meer passagiers van privévliegtoelagen in de heffing te betrekken	0/+
Vrachtvliegtoelagen in de heffing van de vliegbelasting betrekken	++
Verhogen accijns op fossiele brandstoffen met 10%	+
Afschaffen teruggaafregelingen instellingen in de energiebelasting	0/+
Emissiebelasting veehouderij/Belasting per stuk vee	+++
Belasting op kunstmest	+
Belasting op gewasbeschermingsmiddelen	0
Betalen naar Gebruik	+++
Legenda	
Nationaal klimaateffect is negatief	-
Nationaal klimaateffect is nihil/verwaarloosbaar (niet negatief en niet positief)	0
Nationaal klimaateffect is beperkt positief: 0,1 – 0,5 Mton 2030	+
Nationaal klimaateffect is positief: 0,5 – 2 Mton 2030	++
Nationaal klimaateffect is zeer positief: > 2 Mton 2030	+++
Belangrijk voor transitie, maar niet direct emissiereductie in 2030 in Nederland. Potentieel hoge reductie na 2030 en/of in het buitenland	LT